

"INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2023"

KOREYA RESPUBLIKASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK RIVOJLANISHINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Ikramova Mehribon Abdushukurovna

ToshDShU Koreyashunoslik fakulteti stajor-o'qituvchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada Koreya iqtisodiyotida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari, huquqiy asoslari va rivojlanish tendensiyalari haqida atroflicha yoritilgan.*

Asosiy tushuncha va iboralar: *biznes, tadbirkorlik, tadbirkorlik turlari, tadbirkorlik faoliyati.*

1. Janubiy Koreyada kichik va o'rta biznesni rivojlanish tendensiyalari

Bugungi kunda bozor iqtisodiyoti asosida rivojlanayotgan mamlakatlarda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik jamiyatning tez rivojlanib borayotgan va harakatchan sohasiga aylanib bormoqda. Uning kutilgan darajada rivojlanishi mamlakat oldida turgan bir qator muammolarning bartaraf bo'lishiga imkon yaratmoqda, jumladan, mamlakatda ishsizliklik darajasining pasayishi, aholi moddiy farovonligining oshishi, davlat budjeti daromadlar qismining ko'payishiga va tabiiy resurslardan foydalanish darajasining takomillashishiga olib keladi. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik ayniqsa, nisbatan kam xarajatlar evaziga ish o'rinlari yaratish va shu orqali bandlik muammolarni samarali bartaraf etish yo'li bo'lib qolmoqda.

Haqiqatan ham, kichik biznesni rivojlantirish bozorni iste'mol tovarlari va xududiy monopolizmga barham berishga, raqobat muhiti vujudga kelishi va kengayishiga, ilmiy texnika natijalarini ishlab chiqarishga va joriy etishga, eksport salohiyati yuksalishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

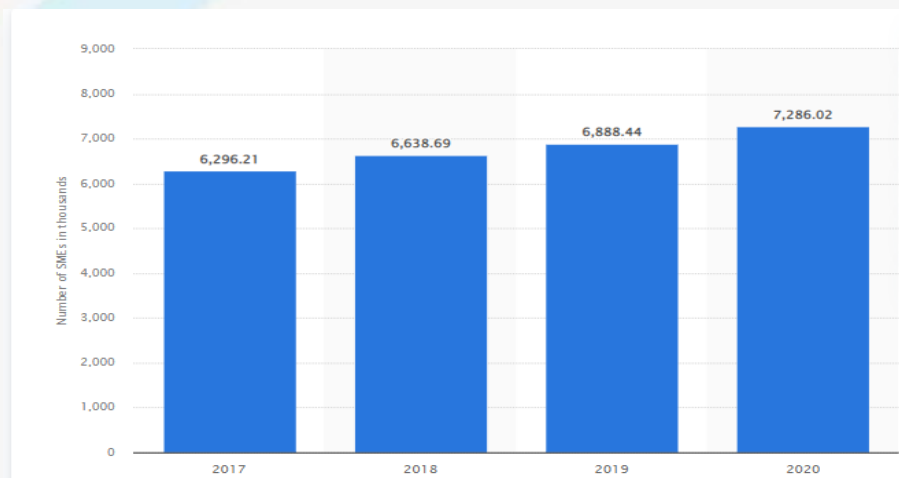
Janubiy Koreyda ham kichik biznes va xususiy tadbirkorlikka keng yo'l ochib berilmoqda. Ko'plab insonlar aynan mana shu sohada o'zlarining daromadlarini oshirishga erishmoqdalar. Bu esa, aholini kichik biznesga jalb qilish, hamda ko'plab salmoqli ishlarni amalga oshirilishda muhim ahamiyatga ega.

Jumladan, Janubiy Koreyada 7,3 millionga yaqin kichik va o'rta korxonalar (KO'B) mavjud bo'lib, ularning aksariyati ulgurji va chakana savdo hamda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) sohasida faoliyat olib bormoqda. Kichik va o'rta korxonalarining yarmidan ko'pi Seul, Incheon va Gyeonggi provinsiyasida joylashgan.

"INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2023"

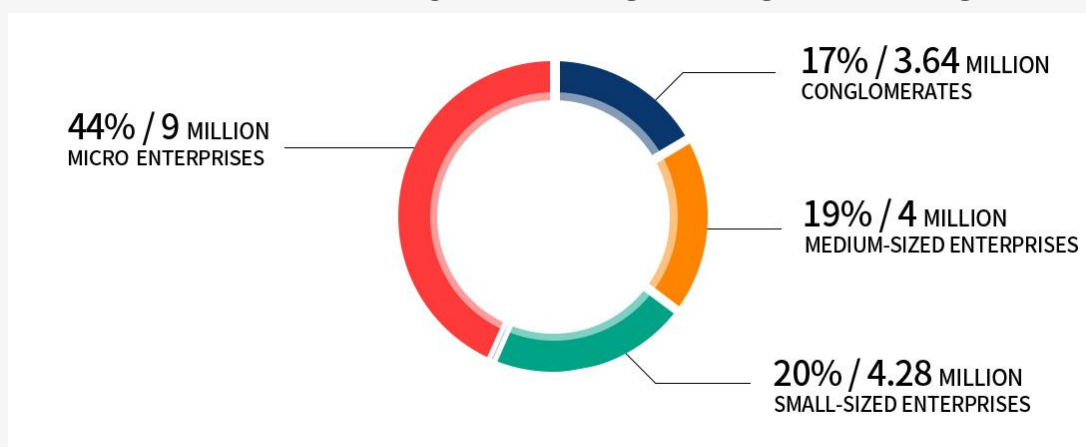
KICHIK VA O'RTA BIZNESDA KORXONALAR SONI

Janubiy Koreya kichik va o'rta korxonalarini mikro, kichik va o'rta korxonalarini o'z ichiga oladi. Ularning har biri xodimlar soni bo'yicha emas, balki daromad bo'yicha tasniflanadi, bu ko'plab boshqa mamlakatlarda ham mavjud. Ushbu ta'rifga ko'ra, kichik va o'rta korxonalar - bu tijorat kompaniyalari va ba'zi hollarda umumiy aktivlari 500 milliard Janubiy Koreya vonidan oshmaydigan ijtimoiy korxonalar va kooperativlar. Bundan tashqari, ular yirik kompaniyaning sho'ba korxonasi bo'lmashligi kerak.

Janubiy Koreyadagi kichik va o'rta biznes barcha korxonalarining qariyb 99,9 foizini tashkil qiladi va har doim yangi ish o'rinlari yaratishda muhim manba bo'lib kelgan. Janubiy Koreyada kichik va o'rta korxonalarda band bo'lganlar soni qariyb 17,5 million kishini tashkil etdi, bu mamlakat umumiy ishchi kuchining 80 foizdan ortig'ini tashkil etadi.

MAHALLIY VA KICHIK BIZNESDA AHOLI BANDLIGI

2020-yilda Janubiy Koreyadagi kichik va o'rta korxonalarining (KO'B) umumiy daromadi o'tgan yilgi 2,654 trillion Janubiy Koreya vonidan qariyb 2,673 trillion Janubiy Koreya vonini tashkil etdi. O'sha yili Janubiy Koreyada faoliyat yuritayotgan barcha korxonalar umumiy daromadining qariyb 47 foizi kichik va o'rta korxonalar hissasiga to'g'ri keldi.

"INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2023"

Ulgurji va chakana savdo sohasida 1,78 millionga yaqin kichik va o'rtakorxonalar (KO'B) faoliyat ko'rsatgan bo'lib, ular Janubiy Koreyadagi barcha sanoat tarmoqlarining eng katta ulushini tashkil etadi. Ko'chmas mulk sektori 1,24 millionga yaqin kichik va o'rtakorxonalar bilan keyingi o'rinni egalladi.

Janubiy Koreyaning Kyonnggi provinsiyasida 1,8 millionga yaqin kichik va o'rtakorxonalar (KO'B) faoliyat ko'rsatgan. Poytaxt Seul 1,6 millionga yaqin kichik va o'rtabiznes bilan keyingi o'rinni egalladi.

2020-yilda Janubiy Koreyada yakka tartibdagi tadbirkor sifatida ro'yxatga olingan 6,4 millionga yaqin kichik va o'rtakorxonalar (KO'B) bo'lsa, 874 mingga yaqin kichik va o'rtakorxonalar korporatsiyalardir. Janubiy Koreyadagi kichik va o'rtakorxonalarining umumiy soni taxminan 7,3 millionni tashkil etdi

Kichik va o'rtakorxonalaridagi ishchilar Yoshi va maoshi. Janubiy Koreyada kichik va o'rtakorxonalar (KO'B) ishlab chiqarishda ishlaydigan xodimlarning qariyb 33,5 foizi 40 yoshdan 49 yoshgacha bo'lgan yoshlardir. Janubiy Koreyada xizmat ko'rsatish sohasida kichik va o'rtakorxonalarida (KO'B) ishlaydigan xodimlarning qariyb 26,8 foizi 40 yoshdan 49 yoshgacha bo'lgan yoshlardir. Barcha yosh guruhlarida ayollarga qaraganda erkaklar ko'proq edi.

2020-yilda Janubiy Koreyada 40 yoshdan 49 yoshgacha bo'lgan kichik va o'rtakorxonalar (KO'B) xodimlarining o'rtacha oylik maoshi taxminan uch million Janubiy Koreya vonini tashkil etdi, bu barcha yosh guruhlari bo'yicha eng yuqori ko'rsatkichdir. Undan keyin 50 yoshdan 59 yoshgacha bo'lgan guruh 2,8 millionga yaqin Janubiy Koreya voniga ega bo'ldi.

1. Janubiy Koreyada kichik va o'rtabiznesni davlat tomonidan qo'llab quvvatlanishining huquqiy aoslari

Janubiy Koreyada kichik va o'rtabiznesni davlat tomonidan qo'llab quvvatlanadi. Xususan bu borada Kichik va o'rtabiznes va startaplar vazirligi trashkil etilgan. Bu vazirlik qoshida muayyan funktsiyalarni bajarish uchun 9 ta filial faoliyat ko'rsatadi:

1. Koreya Kredit Kafolat Jamg'armalari Federatsiyasi (KOREG)
2. Kichik va o'rtabiznes korporatsiyasi (SBC)
3. Koreya texnologiyalari va axborotni ilgari surish agentligi (TIPA)
4. Kichik biznesni tarqatish markazi (SBDC)
5. Kichik korxonalar va Marketing Services (SEMAS)
6. Koreya startap va tadbirkorlikni rivojlantirish instituti (KISED)
7. Korea Venture Investment Corporation (KVIC)
8. Korea Small Business Institute (KOSBI)
9. Korea Technology Finance Corporation (KIBO)

Koreya kichik va o'rtabiznes va startaplar agentligi (KOSME). Korea SMEs & Startups Agency (KOSME) notijorat, hukumat tomonidan moliyalashtiriladigan tashkilot bo'lib, Koreya kichik va o'rtakorxonalarining sog'lom o'sishi va rivojlanishi

"INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2023"

uchun davlat siyosati va dasturlarini amalga oshirish uchun tashkil etilgan. KOSME kichik va o'rta korxonalar uchun moliyaviy va nomoliyaviy dasturlarni amalga oshiradi. KOSME kichik va o'rta biznesni faoliyatini kengaytirish, yangi mahsulotlarni ishlab chiqish va biznes tuzilmalarini qayta tashkil etish uchun moliyalashtiradi. Konsalting, trening, eksport marketingi va global hamkorlik dasturlarini o'z ichiga olgan maslahat dasturlari bilan KOSME global raqobatbardoshlikni oshirish uchun kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlaydi.

Koreya kichik biznes instituti (KOSBI). Koreya Kichik Biznes Instituti (KOSBI) kichik va o'rta biznesning barqaror rivojlanishini rag'batlantirishga qaratilgan tadqiqot institutidir. KOSBI KO'B bilan bog'liq muammolar bo'yicha keng qamrovli tadqiqotlar o'tkazish orqali KO'Bning milliy siyosatini belgilash, KO'B o'sishini rag'batlantirish va KO'Bning global raqobatbardoshligini oshirishga hissa qo'shish uchun tashkil etilgan.

Koreya startap va tadbirkorlikni rivojlantirish instituti (KISED). Koreya startap va tadbirkorlikni rivojlantirish instituti (KISED) milliy iqtisodiyotga hissa qo'shish va startap rivojlanishini qo'llab-quvvatlash va bir kishilik startap korxonalarini rag'batlantirish maqsadida tashkil etilgan. KISED - tezatgichlarni ro'yxatga olish va boshqarish bo'yicha ixtisoslashgan tashkilot. Uning vazifasi startap treninglarini taqdim etishdan iborat; kelajak tadbirkorlarni tarbiyalash; tijoratlashirish, statistika, tadqiqot, siyosatni ishlab chiqish, fondlar, inson resurslari, globallashtirish va qayta ishga tushirishda yordam berish.

Kichik korxonalar va marketing xizmati (SEMAS). Kichik korxonalar va marketing xizmati (SEMAS) mikrofirmalarni, an'anaviy bozorlarni, do'konlarni qo'llab-quvvatlash va bozor iqtisodiyotini jonlantirish uchun tashkil etilgan hukumatga qarashli agentlikdir. SEMAS mikrofirmalarni va an'anaviy bozorlarni qo'llab-quvvatlash uchun ikki trillion KRW miqdoridagi Mikro korxonalar uchun bozorni rivojlantirish jamg'armasini boshqaradi. Hozirda SEMAS butun mamlakat bo'ylab oltita mintaqaviy shtab-kvartirasi va 60 ta markazlarini boshqaradi. Mikrokorxonalar uchun barqaror ishbilarmonlik muhitini ta'minlash uchun SEMAS mikro korxonalar uchun siyosat fondiga o'z hissasini qo'shadi, mikro korxonalar uchun treninglar va maslahatlar beradi.

Koreya kichik va o'rta biznes uchun texnologiyalar va axborotni targ'ib qilish agentligi (TIPA). Koreyaning kichik va o'rta biznes uchun texnologiyalar va axborotni targ'ib qilish agentligi (TIPA) ixtisoslashgan tashkilot bo'lib, kichik va o'rta korxonalarga texnologik innovatsiyalar, samarali boshqaruv va axborotlashtirishga erishishda yordam berish orqali ularning raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan. TIPA kichik va o'rta korxonalarning texnologik innovatsiyalari uchun poydevor qo'yish majburiyatini oladi; texnologik innovatsiyalar siyosati bo'yicha tadqiqotlar olib borish va tegishli uzoq muddatli rejani ishlab chiqish; texnologik innovatsion loyihalarga bo'lgan talabni baholash va tegishli tadqiqot va tahlillarni o'tkazish;

"INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2023"

axborotlashtirishni rivojlantirish uchun axborot texnologiyalarini tarqatish va baholash.

Korea Venture Investment Corporation (KVIC) - bu mablag'larni boshqarish bo'yicha venchur kapital bo'yicha mutaxassis. KVIC venchur kapital bozoriga barqaror kapital manbasini ta'minlash orqali KO'B va venchur firmalarning o'sishini qo'llab-quvvatlaydi. Shuningdek, KVIC venchur ekotizimining globallashtirishini rag'batlantirish va startaplarga global miqyosda yordam berishga sodiqdir. KVIC bozor talabi asosida mablag'larni tashkil etish orqali venchur ekotizim uchun startapning o'sishi-chiqish-qayta investitsiya qilishning foydali tsiklini yaratish ustida ishlaydi; institutsional investorlar va pensiya jamg'armalarining venchur investitsiya fondlarida ishtirok etishiga ko'maklashish; va investitsiya startaplarini kengaytirish; M&A bozorini rivojlantirish.

Koreya Kredit Kafolat Jamg'armalari Federatsiyasi (KODIT). Koreya Kredit Kafolat Jamg'armalari Federatsiyasi (KODIT) davlat moliya instituti bo'lib, 1976 yil 1 iyunda Koreyaning Kredit kafolati jamg'armasi to'g'risidagi qonun qoidalariga muvofiq tashkil etilgan. KODIT missiyasi moddiy garovga ega bo'lmagan istiqbolli KO'B sub'ektlari majburiyatlari bo'yicha kredit kafolatlarini taqdim etish orqali milliy iqtisodiyotning muvozanatli rivojlanishiga rahbarlik qiladi. KODIT kredit ma'lumotlarini samarali boshqarish va ulardan foydalanish orqali ishonchli kredit operatsiyalarini rag'batlantiradi.

Koreya Texnologiya Moliya Korporatsiyasi (KIBO). Korea Technology Finance Corporation (KIBO) innovatsion kichik va o'rta korxonalarini texnologiyani moliyalashtirishni osonlashtirish va milliy iqtisodiyotning o'sishiga hissa qo'shishni maqsad qilgan. KIBO raqobatbardosh texnologiyaga ega bo'lgan garovga ega bo'lmagan KO'B korxonalariga kredit kafolati xizmatini taqdim etadi, texnologiya qadriyatlarini baholaydi, istiqbolli texnologik firmalar uchun dastlabki bosqichda to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalarni taqdim etadi va universitetlar va tadqiqot institutlarining IP aktivlarini kichik va o'rta korxonalariga moslashtiradi va tovon to'lash huquqidan foydalanadi. huquqiy tartib-qoidalarni qo'llash orqali qarz oluvchilarni to'lamagan.

Kichik biznesni tarqatish markazi (SBDC). 1995-yilda tashkil etilganidan buyon SBDC kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlab, ularga do'kon loyihalari, uy-joy xarid qilish loyihasi, marketingni qo'llab-quvvatlash va onlayn biznesni qo'llab-quvvatlash orqali bozorlar va tarqatish kanallarini topishga yordam beradi.

XULOSA

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, Janubiy Koreyada kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlashining tashkiliy va uslubiy asoslarini takomillashtirilganligi, tadbirkorlarga amaliy maslahatlar beruvchi kuchli konsalting tizimini yaratilganligi, turli moliyaviy tashkilotlar, kredit jamiyatlarini barpo etish orqali kichik va xususiy biznes hamda tadbirkorlikni mablag' bilan ta'minlovchi kuchli

"INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2023"

moliyaviy tizimni barpo qilinganligi mamlaktda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik yanada keng ko'lamda rivojlanishiga turtki bo'ldi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. "Entrepreneurship and state economic growth", Journal of Entrepreneurship and Public Policy-2013
  2. "Kichik biznes va tadbirkorlik"-uslubiy qo'llanma Toshkent-2013
  3. "Tadbirkorlik subyektlari va ularning turlari"-monografiya 2012-TDShU ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tayyorlandi
  4. Lee Yeon-Ho. Political aspects of South Korean state autonomy: regulating for chaebol. 1980-93. «The Pacific review», vol.9, No. 2, 1996.
  5. The road to recovery in 1999. Korea ongoing economic reform. Ministry of Finance and Economy. Republic of Korea. Seoul, 1999.
  6. Structural adjustment in a newly industrialized country. The Korean experience./Ed. by Vitorio Corbo and Sang-Mok Suh. Baltimore and London, 1992.
- Foydalanilgan internet saytlari:
1. <https://lex.uz/docs/-470217>
  2. <https://lex.uz/docs/-1856013>
  3. <https://stat.uz>
  4. <https://yuz.uz/uz/news/kichik-biznes--iqtisodiyotning-qon-tomiri>
  5. https://www.singstat.gov.sg/modules/infographics//media/Files/visualising_data/infographics/Economy/singapore-economy30042021.pdf
  6. <https://tradingeconomics.com/singapore/gdp>
  7. <https://xn--80aplem.xn--p1ai/analytics/Razvitie-malogo-biznesa-opyt-Singapura/>
  8. <https://tradingeconomics.com/singapore/business-confidence>
  9. <https://www.statista.com/statistics/1223066/south-korea-small-and-medium-enterprises-number/>